

Quickscan flora en fauna

Molukse Wijk, Tiel

Arnhem, 1 mei 2014

Colofon

Titel	: Quicksan flora en fauna
Subtitel	: Molukse Wijk, Tiel
Projectnummer	: 14.046
Datum	: 1 mei 2014
Veldonderzoek	: E.W.A. Janssen
Auteur(s)	: E.W.A. Janssen
Goedgekeurd door	: T. Kooij
Opdrachtgever	: Stichting Christelijke Woningcorporatie (SCW), Tiel
Contactpersoon	: B. Giesbers

Bezoekadres : Tivolilaan 205
 Postbus : 2
 Postcode : 6800 AA Arnhem
 Telefoon : 026-8454583

info@ekoza.nl
www.ekoza.nl

Ekoza is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Flora- en faunawet	5
2.2 Natuurbeschermingswet 1998	7
2.3 Ecologische Hoofdstructuur	8
3. Gebiedsbeschrijving	9
3.1 Gebiedsbeschrijving.....	9
3.2 Voorgenomen ingreep	10
4. Onderzoeksmethode.....	12
4.1 Bronnenonderzoek	12
4.2 Veldonderzoek	12
4.3 Uitwerking en rapportage	12
5. Resultaten	14
5.1 Gebiedsbescherming	14
5.1.1 Natura 2000.....	14
5.1.2 Ecologische Hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland	15
5.2 Soortenbescherming (Flora- en faunawet).....	16
5.2.1 Grondgebonden zoogdieren	16
5.2.2 Vleermuizen.....	17
5.2.3 Vogels	18
5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	19
5.2.5 Flora.....	20
5.2.6 Ongewervelden	20
6. Conclusies en aanbevelingen.....	21
6.1 Gebiedsbescherming	21
6.2 Soortbescherming	21
6.2.1 Grondgebonden zoogdieren	21
6.2.2 Vleermuizen.....	21
6.2.3 Vogels	22
6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	22
6.2.5 Flora.....	22
6.2.6 Ongewervelden	22
Bronnen	23
Literatuur	23
Websites	23

1. Inleiding

Acht woningen aan de Diderik Vijghstraat 37 t/m 51 te Tiel zullen worden gerenoveerd en geïsoleerd. Daarnaast worden acht woningen aan de Lambert Hendriksstraat 2-8 en Bisschop Adelboldlaan 17-23 gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw.

Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving. De bebouwing en groene elementen kunnen als rust- of verblijfplaats dienen voor verschillende diersoorten. Veel dieren en planten zijn middels de Flora- en faunawet beschermd. Om inzichtelijk te krijgen of voor het uitvoeren van de werkzaamheden een ontheffing nodig is in het kader van de Flora- en de faunawet, is het noodzakelijk om te weten of er beschermde dieren en/of planten op het terrein voorkomen.

Mogelijk liggen er beschermde gebieden in de directe omgeving van het terrein waarop de ingreep effect kan hebben. Dit is van belang te weten in verband met de Natuurbeschermingswet.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een quickscan. Het betreft een beoordeling van de huidige en potentiële aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren op de onderzoekslocatie en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De quickscan vindt plaats op grond van bronnenonderzoek en een terreinbezoek. Tijdens het terreinbezoek is een inschatting gemaakt welke soorten voor kunnen komen en welke soorten op voorhand uit te sluiten zijn. Hierbij speelt ook de ingreep een belangrijke rol.

Deze quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie. Mochten er effecten te verwachten zijn van de werkzaamheden op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

In hoofdstuk 2 staat het wettelijke kader uiteengezet, waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het onderzoeksgebied en de voorgenomen ingrepen. Hoofdstuk 4 geeft een korte beschrijving van de onderzoeksmethode. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek besproken. Tenslotte worden in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2. Wettelijk kader

In dit hoofdstuk wordt in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ontwikkelingen beschreven. Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet. Hoewel het geen wetgeving maar beleid betreft, is in dit hoofdstuk ook een paragraaf over de EHS opgenomen.

2.1 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet vormt het wettelijke kader voor bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, zoals de Vogelwet, de Jachtwet, de Wet bedreigde uitheemse diersoorten en een deel van de Natuurbeschermingswet (soortbescherming). Tevens is de Flora- en faunawet het nationale wettelijke kader waarin de bepalingen van EU-richtlijnen op het gebied van natuurbescherming (soorten) zijn omgezet naar nationaal recht. Doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de planten- en diersoorten die in het wild voorkomen. Hiertoe is een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. In principe mogen er geen handelingen worden uitgevoerd die schadelijk zijn voor de soort. Van de verbodsbepalingen is onder bepaalde voorwaarden een ontheffing mogelijk. Voor alle soorten geldt er een 'zorgplicht': een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren.

Verbodsbepalingen volgens de Flora- en faunawet:

- Artikel 8:* Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10:* Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11:* Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12:* Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Daarnaast is *artikel 13* eventueel nog van belang in verband met verplaatsen van soorten. Het vervoeren en onder zich hebben van beschermde inheemse soorten is verboden.

Zorgplicht volgens de Flora- en faunawet:

- Artikel 2:*
1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Algemene Maatregel van Bestuur

Middels een Algemene Maatregel van Bestuur is de regelgeving rond de Flora- en faunawet nader ingevuld. Het belangrijkste gevolg is dat de procedures bij ruimtelijke ingrepen en bij bestendig gebruik en beheer aanzienlijk eenvoudiger worden, aangezien voor de meest algemene soorten er een vrijstelling van de verbodsbepalingen komt (voor onder meer ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer). Bij het toepassen van de Flora- en faunawet wordt voortaan een onderscheid gemaakt in drie categorieën van beschermde soorten:

Tabel 1: De algemene beschermde soorten waarvoor ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig gebruik en beheer een vrijstelling zonder nadere voorwaarden geldt.

Tabel 2: De bedreigde beschermde soorten: voor een aantal soorten planten en dieren geldt een strikter beschermingsregime. Omdat ze in Nederland als bedreigd worden beschouwd. Vrijstelling geldt als op basis van een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Tabel 3: De strikt beschermde soorten: alle vogelsoorten alsmede plant- en diersoorten die vermeld staan in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen als bedreigde soorten (genoemd in Bijlage 1 van het betreffende besluit). Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling ten aanzien van de verbodsbepalingen in artikelen 8, 9, 11 en 12, mits men werkt op basis van een door de minister goed gekeurde gedragscode. Voor het overtreden van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen is voor aangewezen bedreigde soorten altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Ontheffing kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

Het Natura 2000-netwerk is opgesteld ter bescherming van belangrijke habitats en soorten in Europa. De wettelijke basis voor de Natura 2000-gebieden zijn de Vogel- en Habitatrichtlijnen (www.eea.europa.eu). In Nederland is de gebiedsbescherming geregeld in de Natuurbeschermingswet. Gebieden die worden aangewezen en beschermd op basis van de Natuurbeschermingswet zijn:

- Natura-2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijn)
- Beschermde natuurmonumenten
- Gebieden die de Minister van EZ aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen (met uitzondering van verplichtingen op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn), zoals Wetlands.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, te voorkomen, bepaalt de wet dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoringseffect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000 gebieden.

Activiteiten en projecten binnen een Natura 2000-gebied kunnen vergunningsplichtig zijn. Ook activiteiten en projecten buiten een Natura 2000-gebied kunnen vergunningsplichtig zijn, omdat de wet ook een zogenaamde externe werking kent. Als een activiteit die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor dat gebied, moet deze beoordeeld worden. Hierbij moeten ook cumulatieve effecten worden betrokken. Dit kan betekenen dat een plan of handeling op zich geen significant effect veroorzaakt maar in combinatie met andere handelingen of plannen wel. Ook dan is een vergunning noodzakelijk. Het bevoegd gezag voor de verlening van de Natuurbeschermingswet-vergunning is Gedeputeerde Staten van de provincie waarin het Natura 2000-gebied ligt.

Er zijn een drietal situaties mogelijk:

- *Zeker geen negatief effect*
Geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig
- *Mogelijk negatief effect maar zeker geen significant negatief effect*
Verslechterings- en verstoringstoets, afhankelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend.
- *Kans op een significant negatief effect.*
Passende beoordeling (zwaardere procedure), Afhankelijk van de uitkomst wordt al dan niet een vergunning verleend. Aan deze vergunning zullen voorschriften en beperkingen, bijvoorbeeld compensatie, verbonden zijn.

Bij een kans op negatieve effecten is het aan te raden om in een vroeg stadium met het bevoegd gezag te overleggen over de te volgen procedure.

2.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het doel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), sinds kort 'Natuurnetwerk Nederland' geheten, is om een samenhangend netwerk te creëren van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. Het huidige netwerk bestaat voor het merendeel uit Natura 2000-gebieden, de beschermde natuurmonumenten en andere bestaande natuurgebieden. Daarnaast worden natuurgebieden uitgebreid, nieuwe natuurgebieden ontwikkeld en ecologische verbindingzones aangelegd.

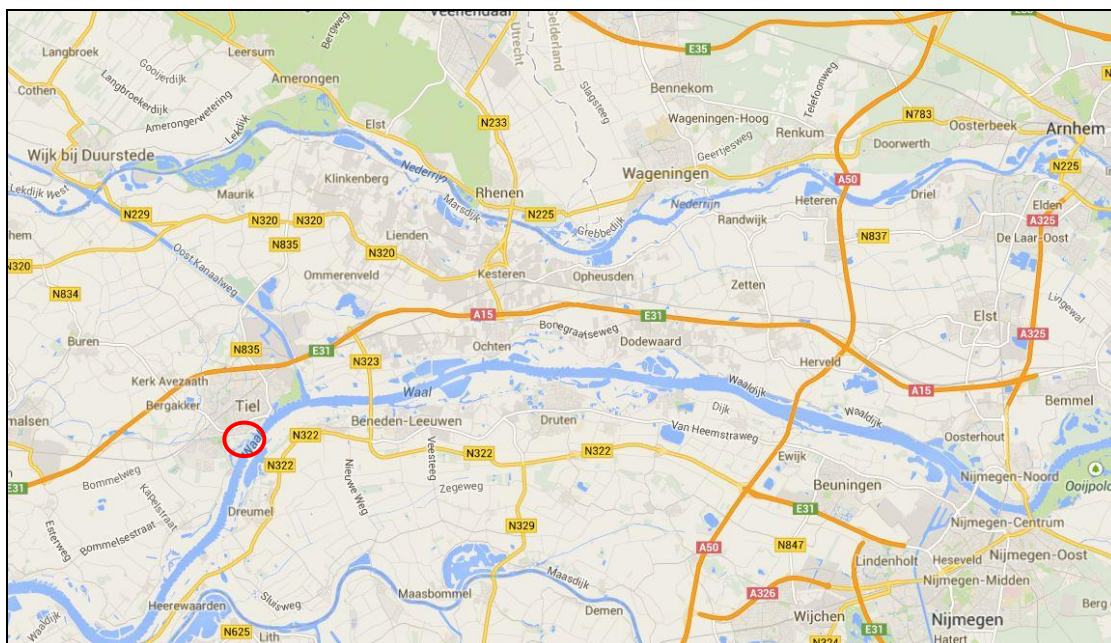
Onderdeel van de EHS zijn Ecologische Verbindingszones (EVZ), die natuurgebieden met elkaar verbinden om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken.

Binnen de ecologische hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging en de uitvoering van bepaalde plannen niet mogelijk zijn als daarmee de wezenlijke kenmerken of natuurwaarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De initiatiefnemer moet onderzoek laten verrichten, om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast.

3. Gebiedsbeschrijving

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat uit vier blokken van elk vier woningen aan de Diderik Vijghstraat 37-51, Lambert Hendriksstraat 2-8 en Bisschop Adelboldlaan 17-23 te Tiel. Zie figuur 1 voor de globale ligging.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied (bron: <http://www.googlemaps.com>).

Het plangebied ligt aan de zuidkant van Tiel, in de Hertogenwijk. Het betreft vier blokken van vier woningen. Daartussen liggen tuintjes en schuurtjes van de bewoners. De jaren zestig woningen zijn voorzien van (oranje) dakpannen en schoorstenen. Het plangebied is gelegen op circa 100 meter ten noorden van de Ophemertsedijk. Een meer gedetailleerde indruk van de ligging en de omgeving wordt gegeven in figuren 2 en 3.

Figuur 2. Het plangebied in meer detail (bron: <http://www.googlemaps.com>).

Figuur 3. Impressie van het plangebied.

3.2 Voorgenomen ingreep

De flat zal worden gesloopt om ruimte maken voor nieuwbouw. Nieuwbouw betreft 13 eengezinswoningen, maar details over deze nieuwbouw zijn op het moment van dit schrijven nog niet bekend. Feit is dat de woningen inmiddels alweer bijna 50 jaar oud zijn en niet meer

helemaal voldoen aan de huidige eisen zoals die nu gesteld worden aan woningen. Ze voldoen ook niet meer geheel aan de behoeften van bewoners.

Naast de sloop zullen enkele bomen en de struiken worden verwijderd. Bomen en struiken tussen de flat en de kerk Anugerah zullen behouden blijven.

De start van de sloop van de acht woningen aan de Lambert Hendriksstraat 2-8 en Bisschop Adelboldlaan 17-23 is gepland voor januari 2015. Groen rond de tuintjes zal eveneens worden verwijderd.

De renovatie van acht woningen aan de Diderik Vijghstraat 37 t/m 51 staat gepland voor oktober 2014. De werkzaamheden aan de schil betreffen naar alle waarschijnlijkheid spouwisolatie (op sommige plekken is dat al eens gebeurd). Verder zal de begane grondvloer worden vervangen door een schuimbetonnen vloer. Dat betekent ook het dichtzetten van ventilatieroosters. Het dak zal van binnenuit worden geïsoleerd.

4. Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestaat uit twee delen. Voor het onderzoek is begonnen met een literatuurstudie, gevolgd door een veldonderzoek in het plangebied.

4.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is gebruik gemaakt van de gegevens uit diverse bronnen. De website van waarneming.nl, zoogdieratlas.nl en telmee.nl zijn geraadpleegd voor de meest actuele waarnemingen (laatste vijf jaar). Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd, zoals bijvoorbeeld 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers, 2009). Ook is gezocht naar resultaten uit onderzoeksrapporten.

4.2 Veldonderzoek

De onderzoeklocatie is één maal bezocht op de ochtend van 9 april 2014. Een wat het weer betreft zonnige dag, met een temperatuur van elf graden Celsius.

Het veldwerk voor dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel (globaal) gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een eenmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.).

Aan de hand van literatuurgegevens en het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

4.3 Uitwerking en rapportage

Bij de bescherming van natuur in Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. De gebiedsbescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet (Natura 2000) en de soortbescherming in de Flora- en faunawet. In voorliggende rapportage komen de volgende onderdelen aan bod:

[Oriëntatiefase toets Natuurbeschermingswet 1998 \(gebiedsbescherming\)](#)

Voorliggend onderzoek beschrijft de oriëntatiefase van de toetsing aan de Natuurbeschermingswet.

In een oriënterend onderzoek worden o.a. de onderstaande vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie in de nabijheid van een gebied beschermd volgens de natuurbeschermingswet 1998 (bv. Natura 2000), of ligt er een Natura 2000-gebied binnen de invloedsfeer van de ingreeplocatie, zodat externe en/of cumulatieve effecten te verwachten zijn.
2. Wat zijn de mogelijke negatieve en/of positieve effecten van de voorgenomen ingrepen op de instandhoudingdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in kwestie.
3. Kunnen deze effecten:
 - a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten
 - b. leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de kwalificerende habitats
 - c. significant negatief zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

Hieruit volgt of er een vergunning op grond van de natuurbeschermingswet is vereist. Het wel of niet afgeven van een vergunning wordt beoordeeld door middel van een verstorings- of verslechteringstoets of een passende beoordeling.

Toetsing aan de Flora- en faunawet (soortbescherming)

Onderzocht wordt of de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden, een ontheffing noodzakelijk is en of daaruit voortvloeiende verplichtingen in de vorm van mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn. Hierbij is onderscheid gemaakt in tabel 1 soorten en de tabel 2 en 3 soorten van de Flora- en faunawet.

Voor de tabel 1 soorten geldt een algehele vrijstelling voor het overtreden van enkele verbodsbepalingen wanneer sprake is van bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik of van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht (zie paragraaf 2.1).

Voor tabel 2 soorten, en bij bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting is het mogelijk om met een door het ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode te werken. Als de beschreven maatregelen van een goedgekeurd gedragscode in acht worden genomen, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

De tabel 3 soorten zijn strikt beschermd. Indien er verbodsartikelen overtreden gaan worden is een ontheffing nodig.

5. Resultaten

De werkzaamheden welke worden uitgevoerd kunnen zowel effect hebben op beschermde gebieden als op beschermde soorten. Aan de hand van literatuurgegevens en het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

5.1 Gebiedsbescherming

5.1.1 Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de 'Uiterwaarden Waal'; deze ligt op circa 160 meter van het plangebied (zie figuur 4).

Figuur 4. Het plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal' (geel)

(Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>).

De effectenbeoordeling

Het plangebied ligt op ruim 150 meter afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal. Mogelijk aanwezige habitattypen of -soorten van dit beschermd gebied binnen de beïnvloedingssfeer van het sloopterrein zijn er niet. Omdat er geen oppervlakte, habitattypen of -soorten aangetast zullen worden door de sloop- en renovatiewerkzaamheden, is een nadere toetsing aan de Natuurbeschermingswet niet nodig.

5.1.2 Ecologische Hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland

De EHS, of beter gezegd het Natuurnetwerk Nederland werd tot voor kort op Rijksniveau vastgelegd, maar op provinciaal niveau door de provincies uitgewerkt. Sinds 2014 zijn de provincies echter ook verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit Natuurnetwerk. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten. De provincie beschermt het Natuurnetwerk Nederland door middel van het 'Nee, tenzij' - principe: de provincie staat geen nieuwe functies toe, tenzij is aangetoond dat ze niet schadelijk zijn voor de natuur. Het plangebied ligt buiten de EHS (fig. 5).

Figuur 5. Het plangebied (rood) ten opzichte van de EHS (Bron: <http://www.gelderland.nl>)

De effectenbeoordeling

Het EHS-beschermingsregime is opgebouwd uit verschillende elementen.

Het plangebied ligt niet binnen EHS, maar op zo'n 150 meter van de EHS. Het beleid van de EHS kent geen externe werking. Er zal geen aantasting van de EHS plaatsvinden door de sloop. De ingreep kan op basis van het EHS-beleid plaatsvinden.

5.2 Soortenbescherming (Flora- en faunawet)

Van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten in het onderzoeksgebied en in de directe omgeving daarvan (tot 500 m). Door middel van het veldbezoek is een inschatting gemaakt van de te verwachte beschermde soorten in het plangebied. Daarna is onderzocht welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. De werkzaamheden bestaan uit het slopen van een gebouw en het verwijderen van enkele bomen en struiken. Daarnaast zal het terrein direct rondom het gebouw als werkterrein gebruikt worden. Sloten of andere wateren zijn in het plangebied niet aanwezig.

Voor de tabel 1 soorten van de Flora- en faunawet geldt een algehele vrijstelling voor het overtreden van enkele verbodsbepalingen en wanneer sprake is van bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik of van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Daarom zullen de tabel 1 soorten die in het plangebied kunnen voorkomen wel worden genoemd, maar worden verder niet in de effectenbeoordeling meegenomen.

5.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenonderzoek

Een aantal grondgebonden zoogdieren zijn in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied waargenomen. Daarnaast kunnen ook andere zoogdieren in het plangebied voorkomen. Tabel 1 geeft een overzicht van deze soorten.

Tabel 1. Overzicht van grondgebonden zoogdieren die zijn waargenomen, of voor kunnen komen.

soort	Waarneming (literatuur)	Potentieel voorkomend	Beschermingsstatus		
			FF 1	FF 2	FF 3
mol	x	x	x		
bruine rat	x	x	x		
egel	x	x	x		
konijn	x	x	x		
haas	x		x		
algemene muizensoorten		x	x		
steenmarter	x	x		x	

Algemene muizensoorten zoals bijvoorbeeld de huismuis kunnen in het plangebied voorkomen. Ook de steenmarter kan theoretisch de woningen aanwezig zijn. Steenmarters vertoeven graag op zolders, boven systeemplafonds, in kelders en schuren. Waarnemingen van steenmarters in Tiel zijn (nog) uiterst zeldzaam. Navraag bij de woningcorporatie leverde een melding van overlast op ruim een kilometer afstand in 2006.

Veldonderzoek

De gebouwen zijn visueel onderzocht op openingen waar een steenmarter naar binnen kan en naar sporen. Deze zijn niet gevonden.

Effectenbeoordeling

Er worden geen middel- of zwaarbeschermde grondgebonden zoogdieren in het plangebied verwacht. Sporen zijn niet aangetroffen.

5.2.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn zwaar beschermde soorten die onder tabel 3 vallen van de Flora- en faunawet. Verblijfplaatsen (kraam-, zomer, paar- en winterverblijven) en essentiële vliegroutes en foerageergebieden van deze soorten zijn beschermd.

Bronnenonderzoek

Een aantal vleermuissoorten zijn in het verleden in het plangebied of in de omgeving waargenomen. De waarnemingen betreffen uitsluitend foeragerende dieren. Er kunnen daarnaast ook andere vleermuissoorten voorkomen.

Tabel 2. Overzicht van vleermuizen die zijn waargenomen, of voor kunnen komen.

soort	Waarneming (literatuur)	Potentieel voorkomend	Beschermingsstatus		
			FF 1	FF 2	FF 3
gewone dwergvleermuis	x	x			x
ruige dwergvleermuis	x	x			x
laatvlieger	x	x			x
rosse vleermuis	x				x
watervleermuis	x				x
gewone grootoorvleermuis	x	x			x

Van de vleermuizen die in de omgeving zijn waargenomen, zijn de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger strikt gebouwbewonende soorten die in de woningen een verblijfplaats kunnen hebben. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn boombewonende soorten, terwijl ruige dwergvleermuizen en gewone grootoorvleermuizen hun verblijfplaats in zowel gebouwen als bomen kunnen hebben.

Veldonderzoek

De woningen bieden mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De gebouwen hebben spouwmuren, dakpannen en gevelbetimmering welke mogelijk verblijfplaatsen bevatten. Hoewel geen sporen van vleermuizen zijn aangetroffen, zijn er veel voor mensen ontoegankelijke en daarmee niet te onderzoeken plaatsen waar verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn.

Effectenbeoordeling

De sloop- en renovatiewerkzaamheden kunnen een negatief effect hebben op eventueel aanwezige vleermuizen. Om te bepalen of daadwerkelijk vleermuizen in de woningen aanwezig zijn, zal een nader onderzoek moeten worden uitgevoerd.

5.2.3 Vogels

Vogels vallen onder hetzelfde beschermingsregime als de tabel 3 soorten van de Flora- en faunawet en mogen in de broedtijd niet verstoord worden. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk.

De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Dit omdat het broedseizoen van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot 15 juli worden aangehouden.

Daarnaast zijn van enkele vogelsoorten de nesten het hele jaar door beschermd.

Bronnenonderzoek

In Tiel worden veel (algemene) soorten vogels waargenomen. Vooral de vogels waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn (bv. huismus en gierzwaluw) en vogels die in gebouwen broeden, zijn hier van belang.

Veldonderzoek

Tijdens het veldonderzoek zijn een aantal vogels gehoord en gezien: Turkse tortel, houtduif, huismus, pimpelmees, gaai, vink, merel, roodborst, winterkoning, kauw, spreeuw en ekster. Rond het gebouw zijn bomen en struiken aanwezig waar vogels in kunnen broeden.

Het is goed mogelijk dat onder de dakpannen en op andere plekken er gaten aanwezig zijn die toegang bieden tot een nestplek van huismus en gierzwaluw. Tijdens het veldbezoek zijn huismussen waargenomen rond de woningen en zijn er mogelijkheden voor verblijfplaatsen van deze vogel (onder dakpannen met name). Ook kan hier de gierzwaluw en de spreeuw broeden. Op enkele schoorstenen waren tenslotte kauwtjes aanwezig (fig. 6), waarbij ook in en uit de schoorsteen werd geklommen.

Figuur 6. Waarschijnlijke nestplaats kauw.

Effectenbeoordeling

Vogels mogen in de broedtijd niet verstoord worden. Het groen rondom de woningen zal bij voorkeur buiten het broedseizoen moeten worden gekapt/gerooid en indien niet mogelijk, zal eerst een inspectie gedaan moeten worden naar aanwezige nesten en andere vaste verblijfplaatsen (holten/losse schors). De woningen mogen niet gesloopt worden in de periode dat er vogels in de woningen broeden (m.n. kauwtjes / huismussen / spreeuwen / gierzwaluwen).

Nesten van gierzwaluw en huismus zijn bovendien jaarrond beschermd, ook bij (tijdelijke) afwezigheid van de betreffende vogel. Om de aan- of afwezigheid van huismus en gierzwaluw aan te tonen, is een nader onderzoek nodig. Tevens zal er dan op kauwtjes, spreeuwen en overige broedvogels worden gelet.

Aangezien de 8 woningen aan de *Diderik Vijghstraat 37-51* niet gesloopt gaan worden maar enkel gerenoveerd en geïsoleerd, waarbij dakisolatie van binnenuit plaats zal vinden, zullen de vaste verblijfplaatsen van onder dakpannen broedende vogelsoorten als huismus, gierzwaluw en spreeuw geen schade ondervinden. Verstoring tijdens het broedseizoen (15 maart-15 juli) is echter verboden en werkzaamheden dienen buiten deze periode plaats te vinden. Overige woningen worden gesloopt en vernietiging en doding van beschermde soorten is daarbij een reëel gevaar. Nader onderzoek naar huismus en gierzwaluw dient de aan- of aanwezigheid in betreffende woningen aan de Lambert Hendriksstraat en de Bisschop Adelboldlaan aan te tonen.

5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Er zullen geen werkzaamheden aan sloten en andere wateren plaatsvinden en daardoor zullen er geen negatieve effecten op vissen ontstaan. Vissen zijn in het onderzoek buiten beschouwing gelaten. Door het ontbreken van water zullen er eveneens geen negatieve effecten ontstaan op het voortplantingswater van amfibieën.

Bronnenonderzoek

Er zijn weinig waarnemingen gedaan van amfibieën. Een enkele bruine kikker, groene kikker of gewone pad zouden tijdelijk foeragerend in het plangebied voor kunnen komen.

Voortplantingsplaatsen van amfibieën zijn er echter niet.

Tabel 3. Overzicht van amfibieën en reptielen die in het verleden zijn waargenomen in de directe omgeving van de flat, en/of voor kunnen komen.

soort	Waarneming (literatuur)	Potentieel voorkomend	Beschermingsstatus		
			FF 1	FF 2	FF 3
Groene kikker complex	x		x		
Gewone pad	x		x		
Bruine kikker	x		x		

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën en reptielen aangetroffen en is er een inschatting gemaakt over het gebruik van het plangebied door amfibieën en reptielen. Het plangebied bestaat bijna geheel uit verharding / bebouwing.

Effectenbeoordeling

Het plangebied biedt geen mogelijkheden voor (de voortplanting van) vissen, reptielen of middel- tot zwaarbeschermd amfibieën. Voor aantasting van eventueel winterbiotoop van lichtbeschermd amfibiesoorten als bruine kikker en gewone pad is bij een ruimtelijke ingreep geen ontheffing vereist.

5.2.5 Flora

Bronnenonderzoek

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde planten in of nabij het plangebied. Wel zijn er in de uiterwaarden vlakbij enkele exemplaren van Aardaker bekend, maar deze groeiplaats blijft onaangetast.

Veldonderzoek

Het plangebied bestaat voor een groot deel uit verharding/bebouwing. Het groen is aangeplant en / of gecultiveerd.

Effectenbeoordeling

Beschermd planten zijn in het plangebied niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

5.2.6 Ongewervelden

Bronnenonderzoek

Er zijn geen waarnemingen bekend van ongewervelden in of nabij het plangebied.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek is een inschatting gemaakt op het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied. Geschikte habitats (met name heide en (laag)veen, grote rivieren en oude, rottende eiken) liggen niet in het plangebied.

Effectenbeoordeling

Beschermd ongewervelden worden niet in het plangebied verwacht.

6. Conclusies en aanbevelingen

Aan de hand van het voorgaande kan een aantal conclusies worden getrokken en worden aanbevelingen gegeven voor de te nemen vervolgstappen.

6.1 Gebiedsbescherming

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten van dit relatief kleinschalige sloop- en renovatieproject op de nabij gelegen Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal'.

Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is niet nodig.

Het plangebied ligt niet binnen de EHS / Natuurnetwerk Nederland.

De ingreep kan op basis van het EHS-beleid plaatsvinden.

6.2 Soortbescherming

De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Niet alleen de instandhouding van verblijfplaatsen is hiervoor van belang, maar ook de instandhouding van het leefgebied. Te allen tijde dient men de zorgplicht in acht te nemen. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Voor alle tabel 1 soorten die in het plangebied voor kunnen komen geldt een algehele vrijstelling voor het overtreden van enkele verbodsbepalingen en wanneer sprake is van bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik of van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

6.2.1 Grondgebonden zoogdieren

De woningen bieden geen mogelijkheden voor middel- of zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren. In de directe omgeving zijn geen dassensporen of eekhoornnesten gevonden. In of rond het pand zijn geen sporen van steenmarter aangetroffen. Waarnemingen van steenmarters in Tiel zijn uiterst zeldzaam. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig.

6.2.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen in het plangebied aanwezig zijn. Om te bepalen of vleermuizen daadwerkelijk aanwezig zijn, dient nader onderzoek uitgevoerd te worden. Onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd m.b.v een batdetector tijdens twee veldbezoeken in de periode half mei - half juli en twee veldbezoeken in de periode half augustus - half september (Vleermuisprotocol 2013).

6.2.3 Vogels

De woningen zijn mogelijk geschikt voor gierzwaluwen en huismussen. Gierzwaluw- en huismusnesten zijn jaarrond beschermd en voor vernietiging ervan dient een ontheffing te worden aangevraagd. Nader onderzoek zal het al dan niet voorkomen van beide soorten moeten vaststellen. Dit behelst 3 gierzwaluwcontroles in de avonduren tussen 1 juni en 15 juli en twee huismuscontroles tussen 1 april en 15 mei.

Vogels vallen onder hetzelfde beschermingsregime als de tabel 3 van de Flora- en faunawet en mogen in de broedtijd niet verstoord worden. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Dit omdat het broedseizoen van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot 15 juli worden aangehouden.

6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Er zullen geen werkzaamheden aan sloten of andere wateren plaatsvinden, daarom zullen er geen negatieve effecten optreden op (voortplantingsplaatsen van) vissen of amfibieën. Voor aantasting van mogelijk winterbiotoop van lichtbeschermd gewone pad of bruine kikker is geen ontheffing vereist. Reptielen worden niet verwacht in dit urbane biotoop. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig.

6.2.5 Flora

Beschermden planten zijn in het plangebied niet waargenomen en worden ook niet verwacht. De werkzaamheden zullen geen negatieve effecten hebben op beschermden planten. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig.

6.2.6 Ongewervelden

Beschermden soorten ongewervelden worden niet verwacht. De ingreep heeft geen negatief effect op ongewervelden. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet nodig.

Bronnen

Literatuur

- Broekmeyer, M.E.A., F.G.W.A. Ottburg en F.H. Kistenkas, 2003. Flora- en faunawet, Toepassing van artikel 75 in de praktijk. Alterra, Wageningen.
- Ministeries van LNV en VROM en de provincies, 2006. Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Limpens, H.,e.a. 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verpreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij. Tweede druk. ISBN 90 5011 0916.
- Kapteyn, K. 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co, Haarlem.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey- Nederland, Leiden.

Websites

- www.rijksoverheid.nl
- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.google.nl/maps
- www.gelderland.nl